

РЕШЕНИЕ

№ 1610

гр. София, 29.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 57 СЪСТАВ, в публично заседание на десети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: МИХАИЛ ДР. ДРАГНЕВ

при участието на секретаря ВЕСЕЛА М. МАРИНОВА
като разгледа докладваното от МИХАИЛ ДР. ДРАГНЕВ Гражданско дело № 20211110172576 по описа за 2021 година

Предявени са обективно кумулативно съединени искове от „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А, чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., клон България чрез юрк. Николета Матева /л.43/ с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК във вр. чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД във вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86 ЗЗД за установяване съществуването на вземания на ищеца по отношение на ответника за сумата от **9487,83** лв., главница по Договор за потребителски паричен кредит № PLUS-16395575 от 27.09.2018 г., ведно със законна лихва от 04.02.2021 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер на **2380,41** лв. за периода от 20.05.2019 г. до 20.09.2022 г., законна лихва за забава в размер на **1194,46** лв. за периода 20.06.2019 г. – 15.01.2021 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по ч.гр.д. № 6781/2021г. по описа на СРС, 57 с-в. В условията на евентуалност, в случай че не се приеме, че кредитът е бил обявен надлежно за предсрочно изискуем, са предявени осъдителни претенции за същите суми. Ищецът претендира и сторените разноски по делото.

Ищецът „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А чрез „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ С.А., клон България, твърди, че по силата на Договор за потребителски паричен кредит № PLUS-16395575 от 27.09.2018 г., предоставил на ответника М. В. С. заемна сума, като последният се е задължил да я върне на 47 месечни вноски съгласно договора, ведно с уговорената възнаградителна лихва. Твърди, че на 20.05.2019г. е преустановено плащането, като към този момент са били погасени шест вноски. Твърди, че считано от 20.06.2019 г. кредитът бил обявен за предсрочно изискуем, за което длъжникът бил уведомен. За събиране на вземанията ищецът подал заявление за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение, по което било образувано ч.гр.д. № 6781/2021 г. по описа на СРС, 57 с-в. Връчването на ответника се осъществило по реда на чл. 47, ал. 5 ГПК, поради което са

предявени настоящите искове. Ето защо, моли съда да постанови решение, с което да уважи предявените искове.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответника М. С. чрез особен представител адв. К. Г., с който оспорва исковете по основание и размер. Твърди, че в процесния договор са налице неравноправни клаузи /т.3, т.9 от договора/; че липсват доказателства предсрочната изискуемост да е обявена надлежно на длъжника. Твърди липса на правен интерес от предявяването на осъдителни искове.

С определение от 10.10.2023г. на мястото на ищеца „БНП Париба Пърсънъл Файнанс“ клон България КТЧ е конституиран правопреемникът му „Юробанк България“ АД.

Съдът обсъди доводите на страните и като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Договорът за потребителски кредит е формален /изискуемата форма за действителност е писмена – арг. чл. 10, ал. 1 ЗПК/; реален или консенсуален, в зависимост от това дали той се сключва с предаването на паричните средства, предмет на кредита или с постигането на съгласието за предоставяне на конкретна парична сума – арг. чл. 9 ЗПК; възмезден и комутативен, като за заемотелят възниква притезателното право да иска от заемателя връщане на дадената сума – в същата валута и размер. Тази двустранна сделка е възмездна, тъй като в този договор следва да е уговорен в момента на сключването му годишният процент на разходите (ГПР) по кредита – арг. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, включващ в себе си разходите, които потребителят се е задължил да заплати във връзка с предоставяне на кредита и уговорената възнаградителна лихва – арг. чл. 19, ал. 1 ЗПК. Възнаградителната лихва представлява по своето правно естество възнаграждение, което длъжникът на пари или на други заместими вещи трябва да престира на кредитора, защото са му предоставени за разпореждане.

В настоящият случай е представен писмен договор за потребителски паричен кредит № PLUS-16395575 от 27.09.2018г., сключен между ответника в качеството му на кредитополучател и ищеца в качеството на кредитор. Съгласно текста на същия ищецът предоставя на ответника в качеството му на кредитополучател сумата 10000 лв. Уговорено е общия размер на всички задължения - 15916,08 лв., платими на 47 погасителни вноски, при лихвен процент 14,48% и ГПР 17,71%. Първото дължимо месечно задължение е уговорено, че е с падеж 20.11.2018г., а крайният падеж на договора – 20.09.2022г.

Признато е от ищеца, че ответникът е погасил първите 6 вноски, всяка от които 338,64 лв. или общо 2031,84 лв.

В т. 1 от условията по договора е предвидено, че договорът влиза в сила при подписване на настоящия документ от кредитополучателя и от оторизирано лице, представител на кредитора към датата на получаване на размера на заема по банкова сметка

на и предоставена от кредитополучателя. В същия член кредитополучателят е декларира, че доброволно предоставя лична банкова сметка, по която да му бъде преведена сумата в размера на отпуснатия кредит с IBAN: BG77RZBB91551008322319 и BIC RZBBGSF при банка: „Райфайзенбанк“ АД. Видно от платежно нареждане от 28.09.2018г. по посочената банкова сметка на кредитополучателя е била преведена сумата 9650 лв., изключая предвидените 350 лв. – такса ангажимент, съгласно договор № PLUS-16395575.

По тези съображения съдът намира, че е налице реалното предаване на сумата.

Представеният частен диспозитивен документ - договор за заем е подписан от страните, липсва оспорване и проведено доказване на неговата неавтентичност, поради което и обвързва страните от направените от тях насрещни волеизявления и произтичащите от това права и задължения – арг. чл. 180 ГПК.

Следователно между страните е налице облигационно правоотношение по договор за паричен заем /потребителски кредит/.

Правоотношенията между страните по спора се уреждат от норми от императивен порядък, които са установени в публичен /обществен/ интерес с оглед целта на закона - да осигури защита на потребителите чрез създаване на равноправни условия за получаване на потребителски кредит, както и чрез насърчаване на отговорно поведение от страна на кредиторите при предоставянето на потребителски кредит /чл. 2 ЗПК/.

Съдът следи служебно и може да се произнесе по действителността на договора или отделни негови клаузи, доколкото разпоредбата на чл. 26 ЗЗД е императивна, а когато се касае за потребителски спор, съдът следи и за наличието на неравноправни клаузи по смисъла на чл. 143 ГПК, които също са нищожни *ex lege*, освен ако не са индивидуално уговорени – арг. чл.146, ал. 1 ЗЗП./ в този см. т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС/.

При извършена служебна проверка на договора съдът констатира, че ГПР е изчислен неправилно, тъй като към него не са били включени такса ангажимент и застрахователна премия.

В случая, формално определения в договора размер на ГПР – 17,71 % не надвишава пет пъти размера на законната лихва. Същевременно от посоченото в процесния договор е видно, че освен заплащането на 14,48 % възнаградителна лихва, е предвидено и заплащането на такса ангажимент – 350 лв., както и на застрахователна премия в размер на 2632 лв., при което се получава обща сума за плащане от 15916,08 лв. При това положение реално размерът на ГПР е 31.48 %, изчислен с калкулатор за ГПР, който надвишава трикратния размер на законната лихва.

На първо място е уговорена т.нар. „такса за ангажимент“ в размер на 350 лв. Единствено предвидено в чл. 2 от договора за тази такса е, че кредитополучателят заплаща такса ангажимент, посочена в съответното поле, срещу което кредиторът сключва договор при фиксиран лихвен процент по смисъла на § 1, т. 5 ЗПК, при съдържащите се в този документ условия, размери и срокове. Таксата се заплаща от кредитополучателя при

усвояване на кредита, като кредиторът удържа сумата посочена в поле „Такса ангажимент“ от общия размер на кредита. Въпреки горното неясна остава причината за плащане и съответно, предвиждане на т.нар. „такса ангажимент“. Ако се приеме, че такава се дължи за сключване на договора при фиксиран лихвен процент, каквато и без това е обичайната практиката при бързите кредити, на потребителя не би се предоставило нищо допълнително като услуга или условие срещу платената такса. Още повече би могло да се счете с оглед формулировката на тази клауза, че същата предвижда такса, свързана с усвояване на кредита. Такава уговорка, обаче, би била нищожна поради противоречие с чл. 10а, ал. 2 ЗПК.

Също така при сключване на договор при фиксиран лихвен процент, рискът за заемотателя се отчита чрез уговорен по-висок размер на лихвата. Недопустимо е рискът да се обезпечава и чрез предвиждане на отделна такса, в случая „такса ангажимент“. Съгласно чл. 10а, ал. 3 ЗПК кредиторът не може да събира повече от веднъж такса и/или комисиона за едно и също действие. В случая дефакто кредиторът веднъж е отчел риска от невръщане на сумата по кредита при уговаряне на лихвения процент, като втори път го отчита чрез таксата ангажимент. По този начин таксата всъщност представлява повторна такава, обезпечаваща един и същи риск за заемотателя, който един път е бил взет предвид, съответно обезпечен, при определяне размера на лихвения процент. Ето защо тази клауза би била нищожна и поради противоречие с чл. 10а, ал. 3 ЗПК.

Най-малкото такава такса се дължи като условие за усвояването на паричната сума, както е видно от самите клаузи на договора, поради което следва тази сума да бъде включена в годишния процент на разходите/арг. от т. 1 от § 1 от ДР на ЗПК/, както и да не бъде считана за част от отпуснатата по кредита главница.

На следващо място относно застраховка „защита на плащанията“ съдът намира следното:

Съгласно чл. 5 от ОУ за застраховка "Защита на плащанията" към Групов договор за застраховка, сключен между застрахователя и въззивника, "кредитополучателите едновременно с попълването и подписването на договора за кредит изразяват своето изрично писмено съгласие да се застраховат и приемат настоящите ОУ. Декларацията за приемане на застраховането и ОУ е включена в застрахователния сертификат, който е неразделна част от всеки договор за кредит". Тук следва отново да се посочи, че с тази клауза кредиторът цели да прехвърли финансовия риск от неизвършването проверка на кредитоспособността на заемателя върху него чрез заплащане на допълнително възнаграждение за застраховка, което е недопустимо.

Тълкуването на посочената разпоредба от ОУ за застраховка "Защита на плащанията" към Групов договор за застраховка, сключен между застрахователя и ответника, води до извода, че те са приложими за всички кредитополучатели, сключили договор за кредит с ищеца. Видно е още от приложена към исковата молба справка, че застрахователната премия е разсрочена на 47 вноски от по 56 лв., с падеж съвпадащ с този на анюитетите по кредита.

Съвкупната преценка на посочените обстоятелства води до извода, че сключването на

договор за застраховка представлява задължително условие за получаването на кредита. Ето защо, заплащането на застрахователната премия е следвало да бъде включено в ГПР /арг. от т. 1 от § 1 от ДР на ЗПК/, което не е сторено.

Още повече следва да се спомене, че не е бил надлежно попълнен формуляр за преддоговорна информация, като в него не е била включена сумата, дължима по сключения договор за застраховка, каквото е изискването на чл. 5, ал. 1 ЗПК, вр. с т. III от приложение № 2 към ЗПК.

Така приема и например Определение № 50401 от 28.07.2023 г. на ВКС по т. д. № 1124/2022 г., II т. о.; Определение № 50685 от 30.09.2022 г. на ВКС по гр. д. № 578/2022 г., III т. о.; Определение № 50056 от 30.01.2023 г. на ВКС по т. д. № 632/2022 г., I т. о., ТК и др.

Действително след така формираната съдебна практика ищцовото дружество е изключило част от условията по договорите си за кредит, застраховки и формуляр за преддоговорна информация, на които са се основали съдилищата, за да приемат, че сключването на застраховка е задължително условие за получаване на кредита. Липсата на част от тези клаузи, обаче, не означава, че ищцовото дружество фактически не продължава да го налага. В действителност на съда е служебно известно от множество други идентични казуси, че ищецът продължава да изисква сключването на застрахователни договори при отпускане на кредити.

Съдът намира за неравноправна на осн. чл. 143, ал. 2, т. 20 от ЗЗП и клаузата на т.9 от условията към договора. Съгласно тази клауза всички изявления на кредитора, отправени до кредитополучателя се считат за получени и узнати от кредитополучателя, ако бъдат изпратени на адрес, съответно по факс или електронна поща, или съобщени по телефон, предоставени от кредитополучателя. Тази уговорка е във вреда на потребителя, тъй като предвижда презумпция за връчване на съобщения, без реално да се гарантира уведомяването му. Тя не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Не се предвижда реципрочна на тази възможност по отношение на изпратените до кредитора съобщения. В действителност по този начин кредиторът прави опит да се освободи от задължението си за надлежно уведомяване на длъжника за настъпване на предсрочната изискуемост по договора за кредит. Така уговорена клаузата наподобява на изрично забранената от чл. 143, ал. 2, т. 7 ЗЗП – уговорка, която позволява на търговеца или доставчика да прекрати действието на безсрочен договор без предизвестие, освен когато има сериозни основания за това. Клаузата на т.9 от условията към процесния договор всъщност дава възможност на кредитора да прекрати без реално предизвестие, което да бъде изпратено и получено по надлежен ред от потребителя, един срочен договор, преди изтичане на уговорения срок. Съгласно чл. 146, ал. 1 ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Няма данни клаузата на т. 9 от условията към договора да е била уговорена индивидуално, ето защо съдът приема същата за нищожна. Още повече, следва да се спомене, че, дори тази клауза да беше приета за действителна, от представената по делото последна покана не би могъл да се изведе факта на изпращането □/от поставено върху □

пощенско клеймо или по друг начин/.

С оглед горното при подобно некоректно посочване в договора на ГПР, без да са включени разходите за допълнителни услуги, се нарушава разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Последица на нарушението на въпросната разпоредба е недействителност на договора на осн. чл. 22 ЗПК и дължимост единствено на чистата сума по кредита на осн. чл. 23 ЗПК.

Установи се, че главницата по договора е в размер от 10 000 лв.

Признава се в исковата молба, че ответникът е погасил първите 6 вноски, всяка от които 338,64 лв., или общо 2031,84 лв.

От извлечение по кредит, приложено към исковата молба, на осн. чл. 366 ГПК, е посочено, че след 14.11.2019г. длъжникът е заплатил сумата от 200 лв.

По този начин ищецът е признал съдебно плащане в размер от 2031,84 лв. и извънсъдебно на още 200 лв. или общо в размер на 2231,84 лв.

Следва да се приспадне и таксата удържана за ангажимент в размер на 350 лв., която не се дължи, тъй като не е част от чистата сума по кредита.

Ето защо съдът намира, че искът за главницата следва да се уважи до сумата от **7418,16 лв.**

Съответно, тъй като договорната лихва също не е част от чистата сума по кредита, искът с пр. квалификация чл. 240, ал. 2 ЗЗД следва да се отхвърли, като неоснователен.

Относно иск с правно основание чл.86 ал.1 от ЗЗД.

-

Обезщетението за несвоевременно изпълнение на парично задължение има акцесорен характер и възниква от момента на изпадане на длъжника в забава по отношение на главното му задължение.

Съгласно разпоредбата на чл. 84, ал.2 ЗЗД, когато няма определен срок за изпълнение, какъвто е и даденият казус, длъжникът изпада в забава, след като бъде поканен от кредитора. В хипотезата на чл. 23 ГПК, която е проявление на принципа заложен в чл. 59, ал.1 ЗЗД, вземането е изискуемо от деня на разместване на благата, тъй като неоснователността на преминаване на благата съществува при самото преминаване, а не в някой последващ момент, като същото не е обвързано със срок, поради което съгласно чл. 69, ал.1 ЗЗД кредиторът може да иска изпълнението му веднага. Вземането за обезщетение за мораторна лихва при този състав, както и при общия на неоснователно обогатяване възниква от деня на забавата на длъжника, която при липсата на определен срок настъпва след покана на кредитора. Поканата за заплащане на обезщетение има значение за определяне на началния момент, от който длъжникът изпада в забава и ще дължи обезщетение по чл. 86, ал.1 ЗЗД в размер на законната лихва върху сумата, с която неоснователно се е обогатил /в посочения смисъл е и задължителната съдебна практика, обективизирана в решение № 394/27.11.2015 г. по гр.д.№ 3 034/2015 г. на ВКС, IV ГО;

решение № 218/29. 12.2015 г. по гр.д.№ 7310/2014 г. на ВКС, I ГО; решение № 48/10.09.2012 г. по т.д.№ 237/ 2011 г. на ВКС, II ТО; решение № 706/30.12.2010 г. по гр.д.№ 1769/2009 г. на ВКС, III ГО; решение № 113/29.08.2012 г. по т.д.№ 396/2011 г. на ВКС, II ТО, постановени по реда на чл. 290 ГПК и др./

По делото не е представена покана, нито надлежно е било връчено уведомително писмо за настъпване на предсрочната изискуемост, което да може да се приеме за такава. Това е така, тъй като на първо място клаузата на т. 9 от договора е нищожна и не поражда действие. Следователно до длъжника е следвало да бъде изпратено съобщение по надлежния ред. Длъжникът би могъл да се счита за уведомен единствено при получаване на съобщението, удостоверено с подпис при връчване или връчването му по реда на чл. 47 ГПК чрез залепване от оправомощен орган – ЧСИ или нотариус. На второ място не се установява въобще изпращането на представената по делото последна покана до адреса на длъжника. Действително той фигурира в нея, но това не означава непременно, че същата изобщо е била изпратена и няма данни по какъв начин е направено това – чрез поща, чрез служител на фирмата/разносвач, на електронен адрес, по факс или по друг начин.

Ето защо съдът намира, че не е била отправена покана за плащане, след която длъжникът да е изпаднал в забава. По тези съображения съдът счита, че следва да отхвърли исковете за присъждане на обезщетение за забава в размер на законната лихва в размер на 1194,46 лв. за периода от 20.06.2019г. до 15.01.2021г.

Относно разноските:

Предявен размер: 13062,70 лв. Уважена част: 7418,16 лв. Отхвърлена част: 5644,54 лв.

Разноски на ищеца: ДТ заповедно – 261,26 лв., ДТ исково – 261,26 лв., Депозит за особен представител – 1575,64 лв. и юрисконсултско възнаграждение, определено от съда на осн. чл. 25 НЗПП общо за исковото и заповедното производство в размер от 150 лв. или общо 2248,16 лв. На осн. чл. 78, ал. 1 ГПК с оглед уважената част от исковете дължимите от ответника разноски са в размер на **1276,70 лв.**

Така мотивиран, Софийският районен съд

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по реда на чл. 422 от ГПК спрямо **М. В. С.** с ЕГН: ***** и с адрес: гр. София, кв. „Младост 3“, бл. 327, вх. 5, ет. 8, ап. 161, че дължи заплащането на **“ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ” АД** с ЕИК: 000694749, със седалище и адрес на

управление: гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, на сумите по заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК от 17.04.2021г. по ч.гр.д. № 6781/2021г. по описа на СРС, II г.о., 57-ми състав, както следва:

- на основание **чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД** сумата от **7418,16 лв.**, представляваща главница по договор за потребителски кредит от 27.09.2018 г., ведно със законната лихва от 04.02.2021г. до окончателното ☐ плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата над 7418,16 лв. до пълния предявен размер от 9487,83 лв.

ОТХВЪРЛЯ предявените от **“ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ” АД** с ЕИК: 000694749, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, искове за признаване за установено спрямо **М. В. С.** с ЕГН: ***** и с адрес: гр. София, кв. „Младост 3“, бл. 327, вх. 5, ет. 8, ап. 161, че дължи заплащането на сумите по заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК от 17.04.2021г. по ч.гр.д. № 6781/2021г. по описа на СРС, II г.о., 57-ми състав, както следва:

-на основание **чл.240 ал.2 от ЗЗД** сумата от **2380,41 лв.**, представляваща договорна лихва за периода от 20.05.2019 г. до 20.09.2022 г.;

-на основание **чл.86 ал.1 от ЗЗД, вр. чл.33 ал.1 от ЗПК** сумата от **1194,46 лв.**, представляваща обезщетение за забава за периода от 20.06.2019 г. до 15.01.2021 г.;

ОСЪЖДА М. В. С. с ЕГН: ***** и с адрес: гр. София, кв. „Младост 3“, бл. 327, вх. 5, ет. 8, ап. 161, **ДА ЗАПЛАТИ** на **“ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ” АД** с ЕИК: 000694749, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, на основание **чл. 78, ал. 1 ГПК** сумата от **1276,70 лв.**, разноси по делото.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Софийски градски съд.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____